

**Justis- og politidepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo**

Oslo, 9. september 2011

Deres ref: 201104746

**Uttalelse fra Juss-Buss i forbindelse med høring om endringer i utlendingsloven –
utlendingsmyndighetenes adgang til å innhente opplysninger fra andre offentlige organer**

Juss-Buss viser til departementets høringsbrev datert 17.06.2011.

Vi vil med dette benytte oss av muligheten til å uttale oss i forbindelse med lovendringsforslaget. Vi viser til samtale med Nina Mørk mandag 29.08.2011 om utsatt høringsfrist, ny frist ble satt til 09.09.2011.

Juss-Buss stiller seg i utgangspunktet positivt til tiltak som skal gi økt brukerservice og kortere behandlingstid i utlendingsforvaltningen. Vi finner likevel at den foreslåtte ordningen er for inngripende i privatlivet.

1. Retten til privatliv:

1.1 Rett til privatliv er hjemlet i Den Europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8. Denne gir rett til å verne om opplysninger som gjelder ens person og personlige forhold. Inngrep i denne retten kan myndighetene bare gjøre dersom det er for å oppnå et legitimt mål. Inngrepet som foretas må ikke være uforholdsmessig sett i forhold til den samfunnsnyten man oppnår.

1.2 Ved den foreslåtte ordningen er faren for misbruk av personopplysninger stor. Det kan eksempelvis være fare for at det innhentes langt flere opplysninger enn nødvendig for saksbehandlingen. Dette kan føre til at saksbehandleren får innsyn i opplysninger som ikke er relevante, men som likevel indirekte kan spille uheldig inn ved en avgjørelse. Særlig uheldig kan det bli i saker der en innhenter opplysninger fra politiet og får opplysninger om saker der en person har blitt tiltalt, men ikke dømt. I familiegjengenforeningssaker bemerker vi også at ordningen vil medføre et inngrep i referansepersonens rett til privatliv. Forslaget innebærer en betenkelig og svært omfattende rett til innsyn i menneskers private forhold.

1.3 Faren for mistenkeliggjøring av utlendinger er stor. I utlendingssaker er tillitsforholdet mellom forvaltningen og den enkelte viktig. Der myndighetene selv innhenter opplysninger, vil tilliten til utlendingens egne forklaringer og dokumenter lett svekkes. Videre vil en utlending som vegrer seg for slik innhenting klart bli utsatt for mistanke om at han/hun prøver å skjule noe.

1.4 Høringens forslag må begrunnes i økt brukerservice og større effektivitet, ikke i kontrollhensyn slik det er her. Av høringsforslaget fremgår at kontrollhensyn er den primære begrunnelsen. Vi mener at hensynet til kontroll aldri skal veie tyngre enn hensynet til utlendingens rettssikkerhet og personvern.

2. Presisering av vilkåret "nødvendig":

2.1 I forslaget foreslås det som vilkår for innhenting av opplysninger at dette anses som «nødvendig». Vi mener at innholdet av vilkåret må presiseres. Det må komme klart fram hva det kan bes innsyn i og på hvilket grunnlag innsynet kan bes. Det må spesifiseres for enhver sakstype hvilke dokumenter som i utgangspunktet kan innhentes. Videre må god informasjon gis til søkeren om hva som kan innhentes. Dokumenter som ikke er på den aktuelle listen bør det nektes innsyn i.

2.2 Dokumentene bør videre være nødvendig i det konkrete tilfellet. Det bør ikke være adgang til å innhente opplysninger utelukkende på bakgrunn av hvilken type sak det dreier seg om.

2.3 Det må spesifiseres i vedtaket hvilke opplysninger er innhentet. Det må også klargjøres hvilke opplysninger som er vektlagt. Dette for at en i ettertid kan overprøve om de opplysninger som ble innhentet var nødvendige, og om det ble lagt vekt på riktige opplysninger når vedtaket ble fattet.

3. Faren for feil i registre og bevisstgjøring i egen sak:

3.1 En ytterligere negativ konsekvens av ordningen er ved eventuelle feil i registre. Innhentes et dokument med uriktige opplysninger vil dette føre til en vurdering på uriktig grunnlag. Vi mener dette gir støtte for at utlendingen burde få levere inn opplysningene om seg selv og dermed ha en reell mulighet til å oppdage feilregistreringer. I alle tilfelle bør en utlending bevisstgjøres om hva som innhentes.

3.2 En annen konsekvens av lovforslaget er fremmedgjøring og mindre forståelse av egen sak. Når søkere ikke vet hvilke dokumentene som trengs for behandlingen av saken, vil de i mindre grad være klar over hvilke opplysninger som er av betydning for et vedtak. Dette vil kunne føre til et økt antall søknader der grunnleggende vilkår ikke er oppfylt.

4. Samtykke som krav for innhenting av opplysninger:

Dersom forslaget gjennomføres mener Juss-Buss at det som minstekrav må foreligge et samtykke fra utlendingen før innhenting av opplysninger. Den det gjelder kan da velge å nekte innhenting og som konsekvens må utlendingen da selv innhente opplysningene. Hvilken ordning utlendingen velger bør ikke ha konsekvens for vedtaket, såfremt han selv fremskaffer de nødvendige opplysningene.

5. Oppsummering:

Den foreslåtte ordningen er for inngripende. Vi ser en stor fare for at ordningen kan bli misbrukt. Dette vil gå på bekostning av utlendingens rettsikkerhet og at utlendingen selv lett kan bli mistenkeliggjort. Utlendingen burde få en mulighet til å innhente opplysningene om seg selv innen en fastsatt, men realistisk, tidsfrist. Dette for å ivareta muligheten for kontradiksjon. Videre må det stilles klare krav for hva som skal til for at det anses nødvendig å innhente opplysninger i det konkrete tilfellet.

Dersom det er noen spørsmål bes disse rettet til Katrine Skjelten på direktenummer 22 84 29 04

Med vennlig hilsen
for Juss-Buss, ved innvandringsgruppa,

Katrine Skjelten